

Sygn. akt I ACa 358/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 sierpnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Maciej Dobrzyński (spr.)

Sędzia SA Bogdan Świerczakowski

Sędzia SO (del.) Joanna Staszewska

Protokolant st. sekr. sąd. Joanna Baranowska

po rozpoznaniu w dniu 13 sierpnia 2013 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa T. S.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prezesa Sądu Rejonowego dla Warszawy – Mokotowa w Warszawie

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 2 października 2012 r.

sygn. akt II C 306/12

1. ***oddala apelację;***

2. ***zasądza od T. S. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.***

I ACa 358/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 5 kwietnia 2011 r. T. S. wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie kwoty 23.600 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 stycznia 2004 r. oraz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew z dnia 10 listopada 2011 r. strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

W piśmie procesowym z dnia 2 lutego 2012 r. powód wskazał, że domaga się odszkodowania na podstawie art. 16 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki i rozszerzył powództwo do kwoty 129.779 zł.

Postanowieniem z dnia 10 lutego 2012 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie uznał się za niewłaściwy rzeczowo i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Warszawie.

W odpowiedzi na pozew z dnia 11 września 2012 r. Skarb Państwa - Prezes Sadu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie, zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego Skarbu Państwa kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa.

Wyrokiem z dnia 2 października 2012 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo oraz zasądził od T. S. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 500 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, nie obciążając powoda tymi kosztami w pozostałym zakresie.

Sąd I instancji oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych oraz rozważaniach prawnych:

W sprawie I C upr 88/05 z powództwa T. S. przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. na skutek pozwu z 30 kwietnia 2004 r. o zapłatę kwoty 3.006,31 zł wszczęte zostało postępowanie przed Sądem Rejonowym w Częstochowie w sprawie XII Nc 2160/04. Zarządzeniem z 30 kwietnia 2004 r. wezwano powoda do usunięcia braków formalnych pozwu, a zarządzeniem z 3 czerwca 2004 r. wezwano do usunięcia braków wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Pismo powoda z odpowiedzią na to zarządzenie wpłynęło 16 czerwca 2004 r. Postanowieniem z 18 czerwca 2004 r. Sąd Rejonowy w Częstochowie zwolnił powoda od kosztów sądowych w całości. Zarządzeniem z 12 października 2004 r. wyznaczono termin rozprawy na dzień 1 grudnia 2004 r. Postanowieniem z 1 grudnia 2004 r. Sąd ten przekazał sprawę według właściwości Sądowi Rejonowemu dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie. Akta wpłynęły do Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie 11 lutego 2005 r. Zarządzeniem z 27 marca 2005 r. termin rozprawy został wyznaczony na dzień 11 sierpnia 2005 r. Z uwagi na złożenie na terminie rozprawy pisma przez powoda i wniosek pełnomocnika pozwanego o odroczenie celem zapoznania się z pismem, rozprawę odroczone na dzień 3 października 2005 r. Rozprawa w tym dniu została zamknięta, a Sąd postanowił odroczyć ogłoszenie orzeczenia na dzień 11 października 2005 r. W dniu tym został ogłoszony wyrok oddalający powództwo. Na wniosek powoda sporządzono i doręczono mu uzasadnienie orzeczenia. Powód korespondencji nie odebrał. Apelacja powoda od tego orzeczenia została odrzucona postanowieniem z 16 lutego 2006 r. Zażalenie powoda na to postanowienie Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił postanowieniem z 25 maja 2007 r. Na skutek wniosku powoda o przywrócenie terminu do wniesienia apelacji, postanowieniem z 5 lipca 2006 r. Sąd odrzucił wniosek o przywrócenie terminu i odrzucił apelację.

W sprawie I Nc 5607/07 T. S. wystąpił z pozwem z 31 sierpnia 2007 r. przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. o zapłatę kwoty 3.006,31 zł. Postanowieniem z 13 listopada 2007 r. Sąd odrzucił pozew z uwagi na to, że pomiędzy stronami toczyło się już postępowanie o to samo roszczenie w sprawie I C upr 88/05. W dniu 10 grudnia 2007 r. wpłynęło zażalenie powoda na to orzeczenie. Zarządzeniem z 17 grudnia 2007 r. skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych zażalenia. W odpowiedzi na to wezwanie, w piśmie z 9 stycznia 2008 r. powód wniósł o zwolnienie go od kosztów sądowych. Wniosek ten został rozpoznany 7 maja 2008 r. W sprawie nierozpoznania wniosku powód złożył skargę do Prezesa Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie, który w piśmie z 15 maja 2008 r. poinformował powoda o rozpoznaniu jego wniosku, przepaszając za zaistniałą sytuację. Po przedstawieniu akt Sądowi Okręgowemu z zażaleniem, Sąd ten zwrócił akta Sądowi Rejonowemu celem dokonania dodatkowych czynności, co skutkowało wszczęciem procedury reklamacji przesyłki. Informację w tym przedmiocie powód uzyskał od Prezesa Sądu w piśmie z 18 grudnia 2008 r. Zażalenie powoda na postanowienie z 13 listopada 2007 r. zostało oddalone postanowieniem Sądu Okręgowego w Warszawie z 2 lutego 2009 r.

W sprawie I C upr 74/09 T. S. w skardze z 4 marca 2009 r. wniósł o wznowienie postępowania w sprawie I C upr 88/05. Zarządzeniem z 5 marca 2009 r. wezwano skarżącego do złożenia oświadczenia o stanie majątkowym z uwagi na zawarty w skardze wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych. Zarządzenie zostało wykonane 10 marca 2009 r. W dniu 25 marca 2009 r. wpłynęło oświadczenie skarżącego. Postanowieniem z 2 kwietnia 2009 r. zwolniono powoda od kosztów sądowych w całości. Zarządzeniem z 8 kwietnia 2009 r, skierowano sprawę do referatu, a zarządzeniem z 27 kwietnia 2009 r. wyznaczony został termin rozprawy w przedmiocie wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi na dzień 24 lipca 2009 r. W dniu 24 lipca 2009 r. Sąd rozprawę odroczył do 6 października 2009 r. i zwrócił się do archiwum o nadesłanie akt I Nc 5607/07. W dniu 6 października 2009 r. wydane zostało postanowienie o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi i odrzuceniu skargi. W dniu 17 listopada 2009 r. wpłynął wniosek skarżącego o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie postanowienia z uzasadnieniem. Zarządzeniem z 22 grudnia 2009 r. wezwano powoda do usunięcia braków formalnych tego wniosku. W odpowiedzi na to zarządzenie wpłynęło 12 stycznia 2010 r. pismo. Zarządzeniem z 19 stycznia 2010 r. wyznaczono termin rozprawy w przedmiocie wniosku o przywrócenie terminu. Na rozprawie 23 kwietnia 2010 r. wydane zostało postanowienie o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu i odrzuceniu wniosku o doręczenie odpisu postanowienia z 6 października 2009 r. Na wniosek skarżącego sporządzone zostało uzasadnienie tego orzeczenia, doręczone skarżącemu 24 maja 2010 r. Zażalenie skarżącego na to postanowienie zostało odrzucone 10 czerwca 2010 r. W dniu 30 czerwca 2010 r., wpłynęło zażalenie powoda na postanowienie z 10 czerwca 2010 r. Postanowieniem z 24 września 2010 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił zażalenie. Postanowieniem z 30 listopada 2010 r. Sąd Okręgowy odrzucił zażalenie na pkt I postanowienia z 23 kwietnia 2010 r. i oddalił zażalenie na pkt II tego postanowienia. Również w tej sprawie powód składał skargi do Prezesa Sądu i uzyskał odpowiedź w piśmie z 27 sierpnia 2009 r.

W ocenie Sądu I instancji powództwo podlegało oddaleniu. Powód, po sprecyzowaniu i rozszerzeniu żądania, domagał się odszkodowania w trybie art. 16 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 ze zm.; dalej jako ustawa o skardze). Przepis art. 2 ust. 1 tej ustawy stanowi, że strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Skargę w tym trybie strona może wnieść w toku postępowania w sprawie, tj. do jej prawomocnego zakończenia (art. 5 ust 1 ustawy o skardze). Nie ulegało wątpliwości, że w żadnej z kwestionowanych spraw powód nie złożył skargi. W takim wypadku ustawodawca w art. 16 ustawy o skardze przewidział dla strony możliwość żądania odszkodowania za szkodę wynikłą z przewlekłości. Z żądaniem taki może wystąpić strona, która nie wniosła skargi na przewlekłość postępowania, po prawomocnym zakończeniu postępowania co do istoty sprawy, a podstawą prawną żądania w takim wypadku będzie art. 417 Kodeksu cywilnego (k.c.). Odwołanie do art. 417 k.c. oznacza, że na stronie powodowej spoczywa ciężar wykazania tych samych przesłanek, które badane są w razie złożenia skargi na przewlekłość, ale dodatkowo powód powinien wykazać także powstanie szkody w jego majątku oraz związek przyczynowy między działaniami sądu a szkodą. W ocenie Sądu Okręgowego powód nie wykazał żadnej z ww. przesłanek odpowiedzialności pozwanego.

Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd, w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust 2 ustawy o skardze).

Sąd I instancji wskazał, że błędne było stanowisko powoda, który twierdził, iż postępowanie w sprawie trwało 7 lat. Strona powodowa mylnie utożsamiała trwanie postępowania sądowego z kwestią istnienia stanu sporu między nim a pozwanym. Postępowanie sądowe trwa - w pewnym uproszczeniu - od złożenia pozwu (wniosku, skargi) do uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie (merytorycznego bądź formalnego). Wobec tego postępowanie w sprawie I C upr 88/05 trwało od kwietnia 2004 r. do 25 maja 2007 r., kiedy Sąd Okręgowy oddalił

zażalenie powoda na postanowienie o odrzuceniu apelacji. Postępowanie w sprawie I Nc 5607/07 trwało od sierpnia 2007 r. do 2 lutego 2009 r., kiedy Sąd Okręgowy oddalił zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego o odrzuceniu pozwu. Natomiast postępowanie w sprawie I C upr 74/09 trwało od marca 2009 r. do listopada 2010 r., kiedy Sąd Okręgowy rozpoznał zażalenia na postanowienia w przedmiocie wniosków powoda o przywrócenie terminu.

Zdaniem Sądu I instancji opisany w stanie faktycznym sprawy przebieg postępowań nie pozwalał na stwierdzenie, że doszło w nich do przewlekłości. Powód w pozwie zarzucił Sądowi szereg uchybień mających polegać na zwłoce w podejmowaniu czynności. Zarzuty te nie mogły jednak zostać uwzględnione. Przede wszystkim Sąd Okręgowy podkreślił, że terminy rozpraw wyznaczane są w zależności od zaplanowanych czynności i stanowią wypadkową ilości spraw wpływających do sądu i liczby sędziów. Odroczenie rozprawy często jest wynikiem okoliczności od sądu zupełnie niezależnych. Kwestie te mogą wpływać na wydłużenie czasu trwania postępowania, nie stanowią jednak o przewlekłości ze strony sądu. Również zarzuty dotyczące rozpoznania środków odwoławczych składanych przez powoda nie mogły zostać uwzględnione. Powód zarzucił m.in., że w sprawie I C upr 88/05 Sąd Okręgowy w Warszawie wydał orzeczenie po 5 miesiącach. Zarzut ten nie uwzględniał jednak przepisów dotyczących postępowania międzyinstancyjnego. Przedstawienie zażalenia sądowi odwoławczemu wymaga m.in. doręczenia odpisu zażalenia przeciwnikowi procesowemu, oczekiwania na zwrotne potwierdzenie odbioru, a następnie przygotowania i przesłania akt.

Sąd I instancji stwierdził, że jakkolwiek nie można powodowi odmówić słuszności odnośnie niektórych zarzutów, np. opóźnienia w wydaniu postanowienia w przedmiocie wniosku powoda o zwolnienie od kosztów sądowych w sprawie I Nc 5607/07, to stwierdzenie tego faktu nie mogło uzasadniać zasądzenia odszkodowania. W sprawie tej wniosek o zwolnienie od kosztów wpłynął po wydaniu orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie - postanowienia o odrzuceniu pozwu. Kwestia ta była też przedmiotem wyjaśnień skierowanych do powoda przez Prezesa Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie, który podał, że opóźnienie to wynikało z nadmiernego obciążenia sędziów. Ocena przewlekłości postępowania nie może być oderwana od obowiązku sądu rozpoznawania wszystkich spraw wniesionych do sądu bez nieuzasadnionej zwłoki, przy zachowaniu zasady rozpoznawania spraw według kolejności ich wpływu oraz uwzględnieniu przepisów nakazujących rozpoznawanie niektórych rodzajów spraw w ustawowo określonych terminach. Strona nie może zatem oczekiwać, że jej sprawa będzie traktowana priorytetowo przez sąd. Z kolei nieprzedstawienie niezwłocznie sprawy Sądowi Okręgowemu celem rozpoznania zażalenia wynikało z konieczności podjęcia postępowania reklamacyjnego dotyczącego wysłanej korespondencji.

Za chybione Sąd I instancji uznał zarzuty powoda dotyczące rozpoznania jego wniosków o przywrócenie terminu w sprawie I C upr 74/09. W tej sprawie Sąd wyznaczał terminy rozpraw w celu rozpoznania wniosków. Powód zarzucił, że czynności te były zbędne, ponieważ wniosek o przywrócenie terminu można rozpoznać na posiedzeniu niejawnym, jednakże wyznaczenie rozprawy należało uznać za działanie prawidłowe. Przepis art. 169 § 5 k.p.c., przewidujący rozpoznanie wniosku o przywrócenie terminu na posiedzeniu niejawnym, obowiązuje od 19 kwietnia 2010 r. Przepisy obowiązujące przed tą datą przewidywały możliwość oddalenia wniosku o przywrócenie terminu tylko po przeprowadzeniu rozprawy.

Powód nie mógł również wywodzić korzystnych dla siebie skutków z faktu, iż nie wiedział o zasadach doręczania i uzasadniania orzeczeń wydanych na posiedzeniu jawnym i z tego powodu nie złożył stosownego wniosku w terminie. Wniosek powoda o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o uzasadnienie orzeczenia w sprawie I C upr 79/04 został rozpoznany w tej sprawie negatywnie i Sąd I instancji nie dokonywał już ponownej jego oceny w niniejszym postępowaniu. Kontrola w tym zakresie została przeprowadzona przez Sąd Okręgowy rozpoznający zażalenia powoda.

Bezprzedmiotowe były również zarzuty powoda dotyczące dokonywanej przez niego merytorycznej oceny rozstrzygnięć Sądu w kwestionowanych sprawach. W niniejszym postępowaniu taka merytoryczna ocena dokonana zostać nie mogła, a ocenie podlegała jedynie kwestia sprawności prowadzonych postępowań. Sąd I instancji podkreślił, że rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego każdorazowo poddawane były kontroli instancyjnej, a zażalenia powoda od tych orzeczeń Sąd Okręgowy oddalał bądź odrzucał. Nadto, brak legitymacji procesowej stanowi podstawę do oddalenia powództwa, a zatem rozstrzygnięcia merytorycznego, a nie - jak zarzucił powód - do odrzucenia pozwu będącego

orzeczeniem o charakterze formalnym. Podobnie, odnosząc się do zarzutu, iż orzeczenie w sprawie I C upr 88/05 nie uzyskało powagi rzeczy osądzonej „wobec braku orzeczenia rozstrzygającego przedmiot sporu”, Sąd Okręgowy wskazał, że wyrok oddalający powództwo stanowi rozstrzygnięcie o istocie sporu. Niniejsze postępowanie nie może natomiast służyć do ponownej, merytorycznej kontroli rozstrzygnięć sądu, czego w istocie domagała się strona powodowa.

Brak stwierdzenia przewlekłości postępowania we wskazanych przez powoda sprawach zasadniczo wyeliminował konieczność szczegółowej oceny pozostałych przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej w niniejszej sprawie. Sąd I instancji podkreślił jednak, że nawet w razie stwierdzenia przewlekłości, żądanie powoda nie mogłoby zostać uwzględnione wobec niewykazania przez powoda szkody oraz związku przyczynowego między działaniem pozwanego a szkodą. Twierdzenie strony powodowej o powstaniu po jego stronie szkody w postaci nieuzyskania należności dochodzonych w sprawie I C upr 88/05 nie uwzględniało skutków prawomocnego orzeczenia w tej sprawie. Powództwo zostało oddalone wobec stwierdzenia braku legitymacji procesowej po stronie powoda wskutek dokonania przez niego przelewu wierzytelności, powodującego, iż powód przestał być stroną stosunku prawnego, z którego wywodził roszczenie. W tej sytuacji nieuzyskanie przez powoda należności dochodzonej pozwem nie miało żadnego związku z czynnościami procesowymi sądu - zarzucaną przez powoda przewlekłością. W istocie powód w niniejszej sprawie próbował zakwestionować słuszność i prawidłowość orzeczeń Sądu rozpoznającego sprawę z jego powództwa bądź skargi, czego nie może skutecznie uczynić w sprawie o odszkodowanie. W sposób dowolny strona powodowa ustaliła też odszkodowanie w postaci utraconych korzyści równe przeciętnemu wynagrodzeniu przez czas trwania wszystkich postępowań. Powód nie wyjaśnił, a tym bardziej nie udowodnił, związku między nieuzyskaniem przez niego wynagrodzenia w podanej kwocie, a tokiem spraw przez niego wszczętych. W tej sytuacji, wobec niewykazania żadnej z przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej, Sąd I instancji oddalił powództwo.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 169, poz. 1417 ze zm.) oraz na podstawie art. 102 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu I instancji wniósł powód, zaskarżając go w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił rażące naruszenie przepisów postępowania:

1/ art. 177 § 1 pkt 5 k.p.c. w zw. z art. 428 § 1 k.p.c. poprzez rozpoznanie i rozstrzygnięcie sprawy pod nieobecność powoda, podczas gdy w rzeczywistości brak było ku temu podstaw, albowiem zachodziła konieczność zawieszenia postępowania wobec:

- braku wniosku powoda o procedowanie pod jego nieobecność;
- niestawiennictwa powoda na pierwszej rozprawie;
- dokonanego w zawiadomieniu przez Sąd I instancji pouczenia powoda występującego bez fachowego pełnomocnika, iż skutkiem ewentualnego niestawiennictwa będzie zawieszenie postępowania,

2/ art. 214 § 1 k.p.c. w zw. z art. 156 k.p.c. wobec nie rozpoznania wniosku formalnego powoda określonego w pkt 4 pozwu i w ponagleniu z 20 września 2012 r. o zmianę właściwości miejscowej sądu orzekającego, od którego przysługuje zażalenie,

3/ art. 233 k.p.c. poprzez stronniczą i arbitralną ocenę faktów i dowodów potwierdzających naruszenie przez funkcjonariuszy Sądu Rejonowego i Okręgowego w Warszawie przepisów prawa materialnego na szkodę powoda, prowadzące w konsekwencji do oddalenia powództwa, podczas gdy w rzeczywistości brak było ku temu podstaw,

4/ odmowne rozpoznanie przez ten sam skład Sądu orzekającego w sprawie, wniosku powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Wskazując na powyższe zarzuty strona powodowa wniosła o:

- uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji;

- rozpoznanie przez Sąd I instancji wniosku formalnego powoda dotyczącego zmiany właściwości miejscowej Sądu orzekającego w tej sprawie, wniesionego w pkt 4 pozwu oraz nierozpoznanego ponaglenia z 20 września 2012 r., od którego przysługuje środek odwoławczy, gdyż nie można orzekać we własnej sprawie.

W odpowiedzi na apelację z 7 marca 2013 r. strona pozwana wniosła o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda podlegała oddaleniu jako bezzasadna.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy i przyjmuje je jako własne. Na marginesie zauważyć należało, że powód nie zakwestionował tych ustaleń w zarzutach apelacyjnych (zakwestionował natomiast ich ocenę, w szczególności w kontekście tego, czy w sprawach miała miejsce przewlekłość postępowania, o czym będzie dokładniej mowa poniżej). Sąd I instancji również w sposób prawidłowy zastosował przepisy prawa materialnego i rozstrzygnął o żądaniu strony powodowej.

W pierwszym rzędzie powód zarzucił Sądowi Okręgowemu, że ten - mimo niestawiennictwa powoda na rozprawie w dniu 2 października 2012 r. - nie zawiesił postępowania w sprawie na podstawie art. 177 § 1 pkt 5 k.p.c. Zarzut ten uznać należało za całkowicie bezzasadny.

Zgodnie z treścią art. 177 § 1 pkt 5 k.p.c. sąd może zawiesić postępowanie z urzędu w razie niestawiennictwa stron na rozprawie, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, oraz w razie niestawiennictwa powoda, gdy powód nie żądał rozpoznania sprawy w jego nieobecności, a pozwany nie zgłosił wniosku o rozpoznanie sprawy.

Przede wszystkim zauważyć należało, że zawieszenie postępowania z przyczyn wskazanych w art. 177 § 1 pkt 5 k.p.c. ma fakultatywny charakter i zależy od decyzji sądu podejmowanej z urzędu. Podejmując odpowiednią decyzję powinien mieć na względzie to, czy będzie ona celowa, tj. czy przemawiają za nią istotne racje procesowe. Sąd winien m.in. kierować się wynikającą z art. 6 k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym przed 3 maja 2012 r.) zasadą szybkości postępowania, zgodnie z którą powinien on przeciwdziałać przewlekłości postępowania i dążyć do tego, aby rozstrzygnięcie nastąpiło na pierwszym posiedzeniu, jeżeli jest to możliwe bez szkody dla wyjaśnienia sprawy. Fakt, że strona powodowa nie złożyła wniosku o procedowanie w jej nieobecności, oznaczał jedynie możliwość podjęcia przez sąd decyzji o zawieszeniu postępowania w przypadku nieobecności strony powodowej na rozprawie, nie rodził natomiast takiego obowiązku. Tego też dotyczyło pouczenie, które zostało doręczone powodowi wraz z zawiadomieniem o terminie rozprawy (vide k. 86).

Na marginesie zauważyć należało, że przywołany przez stronę powodową w zarzutach apelacyjnych art. 428 § 1 k.p.c. dotyczy jedynie postępowania odrębnego w sprawach małżeńskich, a niniejsza sprawa niewątpliwie nie ma takiego charakteru. Powoływanie się zatem na ww. przepis uznać należało za bezprzedmiotowe.

Za bezzasadny uznać również należało zarzut powoda dotyczący nierozpoznania przez Sąd I instancji wniosku zawartego w pkt 4 pozwu dotyczącego skierowania do Sądu Najwyższego wniosku o zmianę właściwości miejscowej sądu orzekającego w przedmiotowej sprawie, z uwagi na zasadę, iż nie można orzekać we własnej sprawie, i w konsekwencji nieodroczenie rozprawy w dniu 2 października 2012 r. (naruszenie art. 214 § 1 k.p.c. w zw. z art. 156 k.p.c.).

Po pierwsze zauważyć należało, że Sąd I instancji wniosek powoda rozpoznał i na rozprawie w dniu 2 października 2012 r. wydał postanowienie oddalające wniosek o przedstawienie sprawy Sądowi Najwyższemu. Sąd Okręgowy słusznie zauważył, że stosownie do treści art. 45 k.p.c. Sąd Najwyższy oznacza sąd, przed który należy wytoczyć powództwo w

sytuacji, gdy w myśl przepisów Kodeksu postępowania cywilnego nie można na podstawie okoliczności sprawy ustalić właściwości miejscowej. W niniejszej sprawie sytuacja taka nie miała miejsca, bowiem właściwość sądu możliwa była do ustalenia na podstawie wskazanej w art. 29 k.p.c.

Po drugie, w związku ze zmianą wartości przedmiotu sporu sprawa została przekazana Sądowi Okręgowemu w Warszawie postanowieniem z dnia 10 lutego 2012 r. wydanym przez Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie (sprawa temu Sądowi została z kolei przekazana postanowieniem z dnia 22 listopada 2011 r.), zatem nie zachodziła jakakolwiek zbieżność między Sądem rozpoznającym sprawę a Prezesem Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie – pozwanym w sprawie statio fisci Skarbu Państwa.

Stosownie do brzmienia art. 214 § 1 k.p.c. rozprawa ulega odroczeniu, jeżeli sąd stwierdzi nieprawidłowość w doręczeniu wezwania albo jeżeli nieobecność strony jest wywołana nadzwyczajnym wydarzeniem lub inną znaną sądowi przeszkodą, której nie można przezwyciężyć. Żadna z ww. przeszkód nie zaistniała w dniu 2 października 2012 r., nie było zatem powodów do odroczenia rozprawy.

Bezasadny był stawiany w tym kontekście przez powoda w uzasadnieniu apelacji zarzut pozbawienia go możliwości obrony jego praw i tym samym nieważności postępowania. Strona powodowa miała możliwość stawiennictwa na rozprawie w dniu 2 października 2012 r., popierania swojego żądania i przedstawiania uzasadniających go argumentów. Powód nie informował Sądu I instancji o przeszkodach uniemożliwiających mu stawiennictwo na rozprawie, nie zgłosił wniosku o odroczenie rozprawy. Nie było zatem podstaw do zastosowania przez Sąd Okręgowy art. 214 § 1 k.p.c.

Przechodząc do meritum sporu stwierdzić należało, że Sąd Okręgowy trafnie zauważył, że strona, która nie wniosła skargi na przewlekłość postępowania w trybie art. 5 ust. 1 ustawy o skardze może dochodzić - na podstawie art. 417 k.c. - naprawienia szkody wynikłej z przewlekłości, po prawomocnym zakończeniu postępowania co do istoty sprawy (art. 16 ustawy o skardze wskazany przez powoda w piśmie procesowym z 2 lutego 2012 r.). W takiej sytuacji powód musi jednak wykazać zarówno to, że doszło do przewlekłości postępowania, jak i fakt poniesienia szkody oraz normalny związek przyczynowy pomiędzy przewlekłością a szkodą. Stanowisko to jest ugruntowane w orzecznictwie i piśmiennictwie (np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2010 r., II CSK 640/09, LEX nr 598758; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12 października 2012 r., I ACa 591/12, LEX nr 1240252).

Nie można było mieć zastrzeżeń co do sprawności postępowania toczącego się pod sygnaturą akt I C upr 88/05. Zauważyć należało, że sprawa ta wpłynęła do Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie w dniu 11 lutego 2005 r., natomiast wyrok wydany został 11 października 2005 r. Dalsze czynności w tej sprawie związane były jedynie z nieterminowym wniesieniem apelacji przez T. S. i w konsekwencji jej odrzuceniem postanowieniem z 16 lutego 2006 r. Zażalenie powoda na to postanowienie zostało oddalone przez Sąd Okręgowy w Warszawie. Większych zastrzeżeń nie budziła też sprawność postępowania w sprawie o sygnaturze akt I C upr 74/09 toczącej się w sprawie skargi T. S. o wznowienie postępowania w sprawie I C upr 88/05. Skarga wniesiona została 4 marca 2009 r., natomiast Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie wydał 6 października 2009 r. postanowienie o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi oraz o odrzuceniu skargi. Następnie toczyło się postępowanie w przedmiocie wniosku powoda o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie powyższego postanowienia z uzasadnieniem, które nie doprowadziło do podważenia postanowienia z 6 października 2009 r. Na marginesie zauważyć należało, że na długość obu ww. spraw miały też wpływ wnioski T. S. o zwolnienie od kosztów sądowych oraz o przywrócenie terminu do dokonania określonych czynności procesowych.

Natomiast z przytoczonych przez powoda okoliczności faktycznych wynikało, że częściowo jego zarzuty odnoszące się do sprawności postępowania toczącego się w sprawie I Nc 5607/07 przed Sądem Rejonowym dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie były zasadne. W sprawie tej wniosek T. S. o zwolnienie od kosztów sądowych, który wpłynął do Sądu Rejonowego w dniu 9 stycznia 2008 r., rozpoznany został 7 maja 2008 r., zatem dopiero po upływie 5 miesięcy. Nadto, prawidłowe przedstawienie akt Sądowi Okręgowemu w Warszawie z zażaleniem T. S. z 3 grudnia 2007 r. na postanowienie Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie z 13 listopada 2007 r. w

przedmiocie odrzucenia pozwu nastąpiło dopiero 22 grudnia 2008 r. Zastrzeżenia strony powodowej co do sprawności postępowania w sprawie I Nc 5607/07 były zatem - wbrew odmiennej ocenie Sądu I instancji - uzasadnione, nie przesądzało to jednak, iż powództwo winno zostać uwzględnione.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela natomiast stanowisko Sądu Okręgowego co do nieudowodnienia przez powoda faktu poniesienia jakiegokolwiek szkody wskutek przewlekłości postępowania w sprawie I Nc 5607/07. Zauważyć należało, że postanowieniem z 13 listopada 2007 r. odrzucono pozew T. S. z uwagi na istnienie stanu powagi rzeczy osądzonej, tj. na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. Postanowienie to, w wyniku przeprowadzenia kontroli instancyjnej przez Sąd Okręgowy w Warszawie, uznane zostało za trafne i ocena ta nie może być kwestionowana. W tej sytuacji przewlekłość przy rozstrzyganiu zażalenia powoda nie mogła skutkować poniesieniem przez niego jakiegokolwiek szkody, a w każdym bądź razie wystąpienia jakiegokolwiek szkody T. S. nie udowodnił. Całkowicie abstrahuje od wskazanej w art. 16 ustawy o skardze podstawy odpowiedzialności strony pozwanej oraz okoliczności faktycznych niniejszej sprawy ustalenie przez powoda w piśmie z dnia 2 lutego 2012 r. odszkodowania na kwotę 129.779 zł. Po pierwsze, strona powodowa nie wyjaśniła dlaczego do wyliczenia odszkodowania przyjęła kwotę 1.500 zł, określoną jako minimalne wynagrodzenie w gospodarce społecznej, oraz okres 82 miesięcy pomiędzy lutym 2004 r. a listopadem 2010 r. Po drugie, powód nie uwzględnił okoliczności, że jego powództwo o zapłatę kwoty 3.006,31 zł zostało prawomocnie oddalone, zatem uznane za bezzasadne i również ta ocena nie mogła być w niniejszym postępowaniu podważana (sprawa I C upr 88/05). Niezależnie od powyższego strona powodowa w żaden sposób nie wyjaśniła dlaczego „za wadliwie przeprowadzony proces” dochodziła odszkodowania w wysokości 3.600 zł i na jakiej podstawie naliczyła odsetki ustawowe w wysokości 3.179 zł.

Nie miała żadnego znaczenia dla oceny prawidłowości zaskarżonego wyroku kwestia oddalenia przez Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z 16 listopada 2012 r. wniosku powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Wniosek taki strona powodowa złożyła w piśmie procesowym z dnia 26 października 2012 r., zatem już po wydaniu wyroku przez Sąd I instancji. Nadto postanowienie to podlegało odrębnemu zaskarżeniu, jeżeli powód nie zgadzał się z nim.

Mając powyższe na względzie, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację powoda jako bezzasadną.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd II instancji orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99, art. 108 § 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 169, poz. 1417 ze zm.) w zw. z § 6 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t. jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 461).